

Mondelinge taal - groep 7

Middelen organisatie en frequentie	
Taal heeft een inhoudelijk deel (onder andere: woordenschat, zinsbouw, grammatica, lezen) en een communicatief deel (onder andere: uitwisselen van ervaringen, ideeën, meningen, gevoelens). Deze onderdelen van taal krijgen expliciet aandacht tijdens de lessen. Frequentie: 2,5 uur per week.	
Na te streven doelen	Leerkracht aanpak
Aan de WO lessen worden taaldoelen gekoppeld die centraal moeten staan in ofwel de groep ofwel de individuele taallessen/ logopedie. In de groep ligt de nadruk op vergroten van woordenschat en communicatieve redzaamheid. Onderstaande doelen dienen eind groep 8 beheerst te worden voor uitstroom VMBO beroepsgericht onderwijs. Indien uw kind deze doelen eind groep 7 helemaal beheerst kan het in groep 8, voor dit vakgebied, werken aan het niveau dat leidt tot een VMBO T uitstroom. Begrijpend luisteren • Herkent de signaalwoorden die kenmerkend zijn voor vergelijkings- en voorwaardenrelaties (woorden als evenals, ook, mits, tenminste als, als voldaan is aan) • Trekt conclusies op grond van de aantekeningen (dit heb ik onthouden) • Luistert globaal, precies, selectief en kritisch (onderscheidt feiten, meningen, willen overtuigen) • Past na hierop gericht te zijn zelfstandig de begrijpend luisterstrategieën toe • Stelt kritische vragen over een voorgelezen, informatieve tekst • Maakt gestructureerde (schematisch opgesteld, duidelijke zinnen) aantekeningen tijdens het luisteren naar een tekst van 5-10 minuten Spreken • Gebruikt signaalwoorden om structuur aan te brengen in een presentatie Sociaal taalgebruik • Geeft telefonisch een boodschap door aan bekende volwassenen	Hieronder volgen een aantal aandachtspunten voor de leerkracht de communicatieve ontwikkeling te stimuleren. De leerkracht • Zorgt dat hij/zij goed te zien is • Spreekt duidelijk en langzaam • Deelt mondelinge informatie op in stukjes • Creëert veilige en uitnodigende spreesituaties • Volgt, past taal aan en voegt taal toe • Beantwoordt pogingen tot communicatie positief • Verwoordt handelen • Benoemt de dingen om zich heen • Benoemt emoties van zichzelf en het kind • Stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het opgang houden van gesprek • Brengt structuur aan verhalen door samen te vatten en goed terug te geven van taal • Gebruikt dagritmes e.d. • Gebruikt natuurlijke gebaren • Gebruikt luisterspeltjes voor de stimulering van de luistervaardigheid. • Herhaalt auditief aangeboden informatie Leerkracht en logopedist gebruiken Van den Nulft & Verhallen voor het aanleren van nieuwe scripts en stimulering van de conceptvorming. Leerkracht en logopedist gebruiken denk stimulerende gespreksmethodieken (DGM) om het taal-denkniveau verder te stimuleren.

• Uit een klacht in een situatie met bekenden • Vraagt naar de mening van bekenden • Geeft zijn mening (met argumenten) aan bekenden • Leidt een groepsgesprek en een discussie (let op de beurtverdeling, bewaakt de voortgang) • Kent het bestaan van jongerentaal en weet wanneer dit gepast of niet gepast is. • Kent het bestaan van dialect/standaardtaal Mening geven • Illustreert mening met een voorbeeld • Houdt voor een groep klasgenoten een voorbereid boekbespreking, waarin een mening wordt onderbouwd met argumenten • Weet de informatie op waarde in te schatten, in relatie tot de bron • Vraagt anderen om het standpunt te verduidelijken Woordvorming • Breidt zijn kennis over voor- en achtervoegsels uit • Kent het verschil tussen samenstellingen en afleidingen • Vervoegt werkwoorden in de v.v.t. en v.t.t. Zinsbouw • Herkent bijvoeglijke naamwoorden die van een werkwoord zijn gemaakt • Vindt de persoonsvorm met de vraagproef, getalproef en tijdproef • Herkent en benoemt de persoonsvorm en onderwerp in zinnen met een vraagwoord • Herkent en benoemt het deelwoord in een zin • Onderscheidt en benoemt werkwoordelijk gezegde in zin • Verdeelt een enkelvoudige zin in persoonsvorm, onderwerp, gezegde en andere zinsdelen en noemt persoonsvorm, onderwerp en gezegde • Herkent en gebruikt de juiste woordvolgorde in hoofd- en bijzin • Leidt de woordenboekvorm af van werkwoorden met een vast voorzetsel • Benoemt en gebruikt persoonsvorm, hele werkwoord en deelwoord van scheidbare werkwoorden • Zet zinnen om van directe naar indirecte rede en andersom • Gebruikt de juiste interpunctie bij de directe rede: dubbele punt, aanhalingstekens en hoofdletters Woordenschat en woordleerstrategieën • Breidt zijn woordenschat uit met woorden voor een taalniveau van 10/11 jaar • Breidt zijn woordenschat uit met vaktaalwoorden (verdampen, gewassen) • Breidt zijn woordenschat uit met signaalwoorden (mits, indien, hierna, daarna, echter, daarom) • Gebruikt een woordenboek om woorden te leren	Voor de kringregels het beurtgedrag worden pictogrammen gebruikt die door de hele school hetzelfde zijn. De mondelinge taaldoelen worden ook tijdens de logopedische therapie behandeld, in groepsverband en indien nodig individueel.

• Kiest de juiste betekenis in het woordenboek • Maakt een eigen woordenlijst / woordkaartjes om woorden te onthouden • Past geleerde woordleer- en onthoudstrategieën zelfstandig toe • Kent de betekenis van en aantal spreekwoorden <i>Onderstaande doelen betreffen geen actieve benoeming van het zinsdeel. Kinderen hoeven nog niet aan te geven of iets een persoonsvorm of een werkwoord is. Ze gebruiken ze wel en middels de methode taalverhaal maken ze ook kennis met de termen.</i> • Werkt met het voltooid deelwoord • Werkt met het werkwoordelijk gezegde Communicatieve redzaamheid Expliciet aandacht voor : zie ontwikkelingsperspectief	

Technisch lezen (verdiept aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
AVI-E6 47 Leest zinnen met ongeveer 10-12 woorden met de juiste intonatie. 48 Leest meerlettergrepige woorden met –eau erin (bureaustoel). 49 Leest meerlettergrepige woorden die eindigen op –ele, -eaal, -ueel, of -iele. 50 Leest eigentijdse nieuwe woorden (e-mailen). 51 Leest alle woordtypen. AVI-M7/E7 Algemeen: het herhalen en onderhouden van alle aangeboden leerstof van de voorgaande leerlijnniveaus. AVI-M7 52 Lees zinnen met ongeveer 12-13 woorden met de juiste intonatie. AVI –E7 53 Leest zinnen met ongeveer 13-14 woorden met de juiste intonatie.				Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 9 en 10 Wegwijzers serie 9 Leesboeken serie 10 Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 7 Extra materiaal: Kids Week krant Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel			3,5 uur per week

Technisch lezen (basis aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
AVI-M6 22 Leest zinnen met ongeveer 9-11 woorden met de juiste intonatie. 23 Leest meerlettergrepige woorden met –ou- als /oe/. 24 Leest drie- en meerlettergrepige woorden met leesmoelijkheden. 25 Leest woorden met de lettercombinatie –air-. 26 Leest meerlettergrepige en laagfrequente leenwoorden. 27 Leest woorden met een trema. 28 Leest woorden met meerdere open lettergrepen (materialen). AVI-E6 29 Leest zinnen met ongeveer 10-12 woorden met de juiste intonatie. 30 Leest meerlettergrepige woorden met –eau erin (bureaustoel). 31 Leest meerlettergrepige woorden die eindigen op –ele, -eaal, -ueel, of -iele. 32 Leest eigentijdse nieuwe woorden (e-mailen). 33 Leest alle woordtypen.				Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 8 en 9 Wegwijzers serie 8 en 9 Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 7 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel			3,5 uur per week	

Technisch lezen (minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
AVI-E4 34 Leest een doorlopende tekst met zinnen van ongeveer 7-9 woorden met de juiste intonatie. 35 Leest alle typen twee-, drie- en meerlettergrepige woorden (te-le-vi-sie) en met voorvoegsel ge-, be-, ver- zonder leesmoelijkheden. 36 Leest woorden op –tie uitgesproken als -/tsie/. 37 Leest leenwoorden zonder afwijkende klank-tekenrelaties (portemonnee, diskette). AVI-M5 38 Leest zinnen met ongeveer 10 woorden met de juiste intonatie. 39 Leest samengestelde zinnen. 40 Leest drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden. 41 Leest waar nodig de klanken –c- als /k/, -c- als /s/, ch als /sj/ en g als /zj/. 42 Leest woorden met een –y-, -x-, -'s, 's-. 43 Leest woorden die eindigen op –y. 44 Leest meerlettergrepige woorden met –tie erin (vakantiepret). 45 Leest meerlettergrepige woorden met -i als /ie/ (sigaretten). 46 Leest woorden eindigend op open lettergreep (domino, piano). 47 Leest met een klein lettertype. AVI-E5 48 Leest zinnen met ongeveer 10-11 woorden met de juiste intonatie. 49 Leest alle drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden. 50 Leest woorden met –ch- als /sj/-, -ge als -/zje/-, -eau- als -/oo/-. 51 Leest woorden eindigend op –isch.				Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 4, 5, 6 en 7 Wegwijzers serie 4, 5, 6 en 7 Werkschrift Spelletjes van de leeslijn. Leeskaarten Leespad vanaf leerboek 5 (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 5 en 6 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen • verlengde instructie Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel			3,5 uur per week (streven is 1 uur extra in te roosteren)

Technisch lezen (<minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤ E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
<u>Extra</u> doelgericht aandacht voor fonemisch bewustzijn (doelen van groep 2) A. Sorteren van woorden op beginklank B. Synthetiseren van klanken tot een woord C. Isoleren van klanken in een woord D. Een klank in een woord toevoegen, weglaten of vervangen E. Analyseren van klanken in een woord AVI-START 1. Wijst gevraagde letters aan 2. Benoemt aangewezen letters 3. Herkent direct lidwoorden: “de, het en een”. 4. Herkent simpele woorden, zoals “teen, roos, boom” (doorzien structuur eenvoudige klankzuivere woorden) AVI-M3 5 Benoemt vlot alle letters. 6 Leest vlot klankzuivere (M)K(M) (jaap, om, juf, ik, pen, boos). 7 Leest korte zinnen met één zin per regel (met hoofdletters). 8 Leest woorden met één medeklinkercombinatie. 9 MMKM/MKMM (slak/baars). 10 Leest vlot samengestelde zinnen. AVI-E3 11 Leest vlot samengestelde zinnen over twee regels verdeeld. 12 Leest vlot eenlettergrepige woorden eindigend op -dt, -ng of -nk. 13 Leest vlot twee en drie medeklinkers vooraan en/of achteraanMKMM (bank)/MMKM (stil)/MMKMM (storm), MMMKM (strip), MKMMM (barst). 14 Leest vlot eenvoudige tweelettergrepige of samengestelde woorden (ro-ver, voet-bal). 15 Leest vlot verkleinwoorden. 16 Kent de betekenis van een punt, vraagteken, komma, uitroepeteken en hoofdletters. AVI-M4 17 Leest zinnen met ongeveer 6-8 woorden met de juiste intonatie.				Methode: F&L Deel 1, 2, 3 : doelen A t/m 4 Deel 4 en hoger : doelen 5 t/m 16 De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 1 en 2 : doelen 5 t/m 16 Leerboek 3 : doelen 17 t/m 21 Pedagogische aanpak - De leerkracht heeft positieve verwachtingen met betrekking tot het leren lezen spreekt deze ook uit. - De leerkracht biedt leerlingen uitzicht op succes met lezen. - De leerkracht ondersteunt kinderen bij het lezen als dat nodig is. - De leerkracht geeft een zwakke lezer nooit onvoorbereid een leesbeurt. - De leerkracht toont belangstelling voor de beleving van het lezen van kinderen. - De leerkracht stimuleert geloof in eigen kunnen en plezier in eigen mogelijkheden. - De leerkracht helpt kinderen bij het zoeken van verklaringen voor succes en falen met het lezen en zoekt met leerlingen naar productieve attributies Didactische aanpak - De leerkracht geeft aan wat het doel en de inhoud van de les is. - De leerkracht deelt de stof op in kleine stapjes. - De leerkracht doet voor en denkt hardop. - De leerkracht gebruikt concrete voorbeelden bij de instructie. - De leerkracht besteedt aandacht aan de context.			3,5 uur per week. (streven is 1 uur extra in te roosteren)

18 Leest vlot korte zinnen die betekenisvol zijn afgebroken en doorlopen op de volgende regel. 19 Leest vlot alle typen eenlettergrepige, tweelettergrepige woorden en drielettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden. 20 Leest samengestelde zinnen, nevenschikkend en onderschikkend. 21 Leest met een middelgroot lettertype. Extra aandacht voor: • Vergroten leesmotivatie	• De leerkracht zorgt voor interactie tijdens de instructie. • De leerkracht zorgt voor afwisseling tijdens de instructie • Niet laten worstelen maar direct voorzeggen • Wacht hint prijs aanpak • Voor – koor – door lezen Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel	

Begrijpend lezen (verdiept aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
- Plezier hebben in lezen - Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. - Een mening vormen. - Een antwoord vinden op eigen vragen - Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. - Het verschil zien tussen feit en fictie. - Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: - Voorspellen - Ophelderen van onduidelijkheden - Vragen stellen - Relaties en verwijzwoorden - Samenvatten - Uitbreiding van de woordenschat				Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 6 Nieuwsbegrip B Strategieën die consequent ingezet worden: Voor - Waarom ga ik deze tekst lezen? - Ik voorspel - Wat weet ik al? Tijdens - Wat doe ik als ik het niet meer snap? Na - Ik visualiseer de tekst (schema, web) - Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) - Ik stel vragen over de tekst - Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? - Wat vind ik van de inhoud? - Wat weet ik nog niet? - Wat kan ik doen om daar achter te komen? Leerkracht aanpak - Modellen, hardop voordoen. - Vaardigheden laten toepassen op andere teksten.			2 x 60 minuten per week

Begrijpend lezen (basis aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
- Plezier hebben in lezen - Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. - Een mening vormen. - Een antwoord vinden op eigen vragen - Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. - Het verschil zien tussen feit en fictie. - Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: - Voorspellen - Ophelderen van onduidelijkheden - Vragen stellen - Relaties en verwijzwoorden - Samenvatten - Uitbreiding van de woordenschat				Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 6 Nieuwsbegrip A Strategieën die consequent ingezet worden: Voor - Waarom ga ik deze tekst lezen? - Ik voorspel - Wat weet ik al? Tijdens - Wat doe ik als ik het niet meer snap? Na - Ik visualiseer de tekst (schema, web) - Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) - Ik stel vragen over de tekst - Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? - Wat vind ik van de inhoud? - Wat weet ik nog niet? - Wat kan ik doen om daar achter te komen? Leerkracht aanpak - Modellen, hardop voordoen. - Vaardigheden laten toepassen op andere teksten.			2 x 60 minuten per week	

Begrijpend lezen (minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ;Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
- Plezier hebben in lezen - Verskillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. - Een mening vormen. - Een antwoord vinden op eigen vragen - Eigen kennis uitbreiden en informatie ontlenen aan een tekst. - Het verschil zien tussen feit en fictie. - Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: - Voorspellen - Ophelderen van onduidelijkheden - Vragen stellen - Relaties en verwijswaarden - Samenvatten - Uitbreiding van de woordenschat				Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 6 Nieuwsbegrip AA Strategieën die consequent ingezet worden: Voor - Waarom ga ik deze tekst lezen? - Ik voorspel - Wat weet ik al? Tijdens - Wat doe ik als ik het niet meer snap? Na - Ik visualiseer de tekst (schema, web) - Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) - Ik stel vragen over de tekst - Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? - Wat vind ik van de inhoud? - Wat weet ik nog niet? - Wat kan ik doen om daar achter te komen? Leerkracht aanpak - Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. - Modellen, hardop voordoen. - Vaardigheden laten toepassen op andere teksten.			2 x 60 minuten per week

Begrijpend lezen (< minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep					
		3	4	5	6	7	8
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie
- Plezier hebben in lezen - Vershillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. - Een mening vormen. - Een antwoord vinden op eigen vragen - Eigen kennis uitbreiden en informatie ontlenen aan een tekst. - Het verschil zien tussen feit en fictie. - Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: - Voorspellen - Ophelderen van onduidelijkheden - Vragen stellen - Relaties en verwijswaarden - Samenvatten - Uitbreiding van de woordenschat				Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 6 Nieuwsbegrip AA Strategieën die consequent ingezet worden: Voor - Waarom ga ik deze tekst lezen? - Ik voorspel - Wat weet ik al? Tijdens - Wat doe ik als ik het niet meer snap? Na - Ik visualiseer de tekst (schema, web) - Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) - Ik stel vragen over de tekst - Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? - Wat vind ik van de inhoud? - Wat weet ik nog niet? - Wat kan ik doen om daar achter te komen? Leerkracht aanpak - Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. - Modellen, hardop voordoen. - Vaardigheden laten toepassen op andere teksten.			2 x 60 minuten per week

Schriftelijke taal (verdiept aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2:6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: - De leerlingen ervaren dat sprookjes gemeenschappelijke verhalen zijn om samen te beleven. - De leerlingen leren dat je het niet altijd eens hoeft te zijn met wat een ander vertelt en dat je dat mag zeggen. - De leerlingen leren dat je personen, situaties en gebeurtenissen kunt beschrijven vanuit verschillende perspectieven. - De leerlingen leren dat mededelingen en berichten tijdens het doorvertellen vertekend kunnen worden. - De leerlingen leren dat je bij een verslag moet kunnen improviseren. - De leerlingen leren dat als je iets (voor)leest, je je kunt identificeren met de hoofdpersoon. - De leerlingen leren dat je een antwoord kunt verduidelijken door meer informatie te geven. Woordenschat: - De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. - De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. Woordbouw:				Methode Zin in Taal deel B Taalboek B1 eenheid 5, B2 en C1 eenheid 1 Taalmaatje B en C Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Aanleren van gespreksregels. - Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. - Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. - Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. - Inspelen op vragen. - Stimuleren van het zelfstandig werken.			2 uur per week	

• De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: - lidwoorden (de, het, een), - zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd en scheidbaar samengestelde werkwoorden. - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. - verwijswwoorden Zinsbouw: • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend en onderschikkend). • De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn. • De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt, vraagteken en komma). • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer. Schrijven: • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop. • De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken)		

Schriftelijke taal (basis aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: - De leerlingen leren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. - De leerlingen leren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. - De leerlingen leren dat je commentaar kunt leveren op ervaringen, meningen en emoties. - De leerlingen leren dat je gemakkelijker met iemand praat die dezelfde interesses of emoties heeft. - De leerlingen ervaren dat sprookjes gemeenschappelijke verhalen zijn om samen te beleven. - De leerlingen leren dat je het niet altijd eens hoeft te zijn met wat een ander vertelt en dat je dat mag zeggen. - De leerlingen leren dat je personen, situaties en gebeurtenissen kunt beschrijven vanuit verschillende perspectieven. - De leerlingen leren dat mededelingen en berichten tijdens het doorvertellen vertekend kunnen worden. Woordenschat: - De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. - De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden.				Methode Zin in Taal deel B Taalboek B1 eenheid 3 t/m 5 en B2 eenheid 6 t/m 8 Taalmaatje B Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Aanleren van gespreksregels. - Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. - Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. - Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. - Inspelen op vragen. - Stimuleren van het zelfstandig werken.			2 uur per week	

Woordbouw:

- De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten:
  - lidwoorden (de, het, een),
  - zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden
  - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd en scheidbaar samengestelde werkwoorden.
  - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.
  - verwijswwoorden

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend).
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken).
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer.

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstvoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken)

Schriftelijke taal (minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6) ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: - De leerlingen leren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. - De leerlingen leren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. - De leerlingen leren dat je commentaar kunt leveren op ervaringen, meningen en emoties. - De leerlingen leren dat je gemakkelijker met iemand praat die dezelfde interesses of emoties heeft. - De leerlingen ervaren dat sprookjes gemeenschappelijke verhalen zijn om samen te beleven. - De leerlingen leren dat je het niet altijd eens hoeft te zijn met wat een ander vertelt en dat je dat mag zeggen. - De leerlingen leren dat je personen, situaties en gebeurtenissen kunt beschrijven vanuit verschillende perspectieven. - De leerlingen leren dat mededelingen en berichten tijdens het doorvertellen vertekend kunnen worden. Woordenschat: - De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. - De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden.				Methode Zin in Taal deel B Taalboek B1 eenheid 3 t/m 5 en B2 eenheid 6 t/m 8 Taalmaatje B Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Aanleren van gespreksregels. - Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. - Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en/of de opdrachten. - Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. - Inspelen op vragen. - Stimuleren van het zelfstandig werken.			2 uur per week	

Woordbouw:

- De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten:
  - lidwoorden (de, het, een),
  - zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden
  - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd en scheidbaar samengestelde werkwoorden.
  - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.
  - verwijswwoorden

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend).
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken).
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer.

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstvoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken)

Schriftelijke taal (< minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1, A2: 6	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: - De leerlingen leren tijdens een groepsgesprek bij het onderwerp te blijven, op elkaar aan te sluiten en een ander niet in de rede te vallen. - De leerlingen leren dat ze bij het beschrijven van voorwerpen zorgvuldig moeten formuleren om voor anderen begrijpelijk te zijn. - De leerlingen leren hoe ze eenvoudige mededelingen beter kunnen begrijpen en kunnen doorvertellen. - De leerlingen leren verslag te doen van belevenissen en het verslag van anderen beter te begrijpen. - De leerlingen leren beseffen dat de mondelinge presentatie van teksten gevarieerd en belangrijk is. Woordenschat: - De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. - De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. Woordbouw: - De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: - lidwoorden (de, het, een), - zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden				Methode Zin in Taal deel A Taalboek A2 Taalmaatje A Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweeteekklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Aanleren van gespreksregels. - Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. - Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en/of de opdrachten. - Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. - Inspelen op vragen. - Stimuleren van het zelfstandig werken.			2 uur per week	

- werkwoorden: tegenwoordige tijd en verleden tijd - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. Zinsbouw: • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend). • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn en waar ze zijn. • Schrijven: • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.		

Spelling (verdiept aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: - Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. - Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. - Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is, de zogenaamde kopstukken be ,ge en ver (begin, gezin, verhaal) - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven, het zogenaamde staartstuk -e- (goede, buiten) - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met -ig of -lijk worden geschreven, de zogenaamde staartstukken -ig en -lijk. (aardig, moeilijk) - Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken aa, ee, oo, uu aan het einde van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de klinkerdief . (water, beker, molen, buren) - Spelt woorden met de klanken aa, ee, oo, uu achteraan (ja, nee, zo, nu) - Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken a, e, i, o, u aan het eind van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de verdubbelaar. (appel, letter, zitten, koffer, jullie) - Spelt woorden met drie of meer klankgroepen. - Past de regels van de luistervink, klinkerdief en verdubbelaar toe bij woorden van drie of meer klankgroepen. - Spelt verkleinwoorden op -je, -tje, -pje, -etje, kje. (kusje, verhaaltje, bloempje,				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 6 en 7 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau 2 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus "Net iets meer" – verrijkingstof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. - Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. - Aanbieden van auditieve oefeningen. - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen			1,5 uur per week	

bruggetje, koninkje) • Spelt verkleinwoorden waarbij de korte klank in een lange klank verandert (blad-blaadje) • Spelt verkleinwoorden waarbij de lange klank anders geschreven wordt dan in de grondwoorden. (la-laatje) • Spelt woorden waar bij verlenging de f in een v of de s in een z verandert (brief-brieven, neus-neuzen) • Spelt woorden die in het meervoud s krijgen. (vogel-vogels) • Spelt woorden die in het meervoud 's krijgen (opa's, kano's, menu's, ski's) • Spelt woorden die in het meervoud –eren krijgen. (kind-kinderen) • Spelt woorden waarin de /ie/ geschreven wordt als i. (piloot, unifom) Werkwoordspelling algemeen: • Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. • Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. • Maakt de toetsen voldoende. Werkwoordspelling specifiek: • Vervoegt en spelt werkwoorden zonder klankverandering in de tijd van toen, door middel van –te(n) en –de(n). (o.v.t.)(ik maakte, zij hoorden) • Vervoegt en spelt werkwoorden met klankverandering in de tijd van toen(o.v.t.)(wij liepen, wij kochten, hij ging) • Vervoegt en spelt voltooid deelwoorden eindigend op -t/-d (gepakt, gebeld) • Vervoegt en spelt voltooid deelwoorden op –n (gegeten, gefloten)		

Spelling (basis aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: - Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. - Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. - Maakt de controledicties en de einddicties voldoende. Specifiek: - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is, de zogenaamde kopstukken be ,ge en ver (begin, gezin, verhaal) - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven, het zogenaamde staartstuk -e- (goede, buiten) - Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met -ig of -lijk worden geschreven, de zogenaamde staartstukken -ig en -lijk. (aardig, moeilijk) - Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken aa, ee, oo, uu aan het einde van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de klinkerdief . (water, beker, molen, burenen) - Spelt woorden met de klanken aa, ee, oo, uu achteraan (ja, nee, zo, nu) - Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken a, e, i, o, u aan het eind van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de verdubbelaar. (appel, letter, zitten, koffer, jullie) Werkwoordspelling algemeen: - Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. - Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 6 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau 1 en 2 blz. 1 t/m 26 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus 'Meer en weer' - generalisatiestof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. - Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. - Aanbieden van auditieve oefeningen. - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen			1,5 uur per week	

schriftelijke taalgebruik. • Maakt de toetsen voldoende. Werkwoordspelling specifiek: • Kent voor werkwoordspelling noodzakelijke begrippen (werkwoord, tijd van nu, woordenboekvorm, onderwerp e.d.) • Vervoegt en spelt gewone werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.)(wij lopen, ik loop, hij loopt) • Vervoegt en spelt werkwoorden op –den in de tijd van nu(o.t.t.)(wij vinden, ik vind, hij vindt) • Vervoegt en spelt bijzondere werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.) (hij heeft, jij bent) • Vervoegt en spelt werkwoorden zonder klankverandering in de tijd van toen, door middel van –te(n) en –de(n). (o.v.t.)(ik maakte, zij hoorden) • Vervoegt en spelt werkwoorden met klankverandering in de tijd van toen(o.v.t.)(wij liepen, wij kochten, hij ging)		

Spelling (minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: - Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. - Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. - Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: - Spelt woorden met aai, ooi, oei - Spelt woorden met eer, oor, eur - Spelt woorden met d of t achteraan. - Spelt woorden met ij of ei. - Spelt woorden met ch(t) en g(t). - Spelt woorden met au en ou - Spelt woorden met uw, eeuw, ieuw - Spelt woorden met twee betekenisvolle klankgroepen (oorbel, broodmes) - Past de regel van de luistervink toe bij woorden die uit twee klankgroepen bestaan.				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 4 en 5 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. - Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. - Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. - Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. - Aanbieden van auditieve oefeningen. - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus "Nog een keer " – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

Spelling (< minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: - Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. - Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. - Maakt de controledicties en de einddicties voldoende. Specifiek: - Spelt klankzuivere woorden met combinaties van twee medeklinkers: - Twee medeklinkers achteraan (mkmm) – eenvoudig (kast, lamp) - Twee medeklinkers vooraan (mmkm) (bloem, kruk) - Twee medeklinkers achteraan (mkmm) – moeilijk (warm, help) - Twee medeklinkers vooraan en achteraan (mmkmm) - zonder tussenklank (slank, dwars) - Twee medeklinkers vooraan en achteraan (mmkmm) – met tussenklank (sterk, twaalf) - Spelt woorden met drie of meer medeklinkers achter elkaar vooraan of achteraan (schaatst, herfst, sproet) - Spelt woorden met -ng of -nk (bang, bank) - Spelt woorden met f of v (dief, vis) - Spelt woorden met s of z (poes, zes)				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 2 en 3 blz. 1 t/m 28 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak - Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweete klanken rood en de medeklinkers blauw. - Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. - Aanbieden van auditieve oefeningen. - Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. - Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus “Nog een keer “ – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

Rekenen (verdiept aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
M7 en E7 7A en 7B 55. rekest (steeds) handig(er) 56. past verhoudingstabellen toe 57. past begrippen; etmaal, kwartaal, dozijn, gros toe 58. rekest met grote getallen: miljoen 59. rekest met kommagetallen 60. rekest met procenten 61. optellen van breuken en decimalen ($1,40 + \frac{1}{4}$) 62. cijferend optellen en aftrekken met kommagetallen 63. cijferend vermenigvuldigen 64. cijferend delen 65. rekest met zakrekenmachine 66. meten: uitbreiden van de kennis van het metriekstelsel incl. het werken met cm ³				Methode: Wis & Reken Werkboek 1 en 2 Varia 1 en 2 Wisboek 1 en 2 Varia extra 1 en 2 Getallenlijn tot en met 100 Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Leerkracht aanpak • Na instructie zelfstandig laten werken • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiële rekenkundige begrippen toelichten			4 uur per week	

Rekenen (basis aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
M6 6A 67. lost sommen boven de 100 op door ze onder elkaar te zetten (cijferend optellen en aftrekken) 68. vermenigvuldigt boven de 10 (4 x 15, 5 x 300) 69. maakt delingen met restgetallen (48 : 5 = 9 rest 3) 70. rekent met eenvoudige breuken 71. meten en meetkunde: uitbreiden van de kennis van het metriekstelsel incl. het werken met vierkante centimeters E6 6B 72. heeft getalbegrip tot en met 100000 73. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen tot en met 100000 uit (nog niet over het tiental) 74. rekent vermenigvuldigen van het type 10 x 48, 100 x 48, 30 x 40 vlot uit 75. rekent deelsommen vlot uit 76. rekent met breuken 77. oriëntatie in de tijd: werkt met jaarkalender, tijdsbalken, en schatten van tijdsduur, 78. meten en meetkunde: temperaturen, kan plaats en richting bepalen 79. past schalen toe (als 1 cm op de kaart in werkelijkheid 500 meter is, dan is 4 cm 2000 meter en dus 2 kilometer),				Methode: Wis & Reken Werkboek 1 en 2 (groep 6) Varia 1 en 2 (groep 6) Wisboek 1 en 2 groep 6) Getallenlijn tot en met 100 Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Leerkracht aanpak • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiële rekenkundige begrippen toelichten • Hardop voordoen (denkstappen) • Stap voor stap aanbieden • Leerstof vertragen • Herhaling en verlengde instructie bieden. • Klassikale instructie en gezamenlijk verwerken			4 uur per week	

Rekenen (minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
E4 4B 29. rekent erbij sommen tot en met honderd uit, zoals $62 + 24$ 30. rekent eraf sommen tot en met honderd uit, zoals $79 - 45$ 31. rekent erbij en eraf sommen over tientallen uit, zoals $45 + 8$, $63 - 7$ 32. automatiseert de tafels 3, 4,6,8,en 9 33. rekent met kleine geldbedragen 34. ordent hoeveelheden boven de honderd 35. herkent en schrijft cijfers boven de honderd 36. automatiseert de tafels 0 t/m 10 37. oriëntatie in tijd: maandkalender, kwart over en kwart voor op de klok 38. past de meetkundige begrippen cm en meter juist toe M5 5A 39. de tafels van 0 t/m10 zijn geautomatiseerd 40. eraf en erbij sommen over het tiental zijn geautomatiseerd ($3+8$, $11-8$) 41. rekent erbij en eraf sommen tot 100 uit het hoofd 42. ordent getallen tot en met 1000 43. herkent en schrijft getallen tot en met 100 44. telt met sprongen van 10 en 100 verder en terug tot en met 1000 45. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen boven de 100 tot 1000 uit het hoofd ($500 - 50$, $595 + 30$) 46. oriëntatie in de tijd: kan klok kijken 47. meten: rekenen met maten, zoals liters, kilometers ed. 48. meetkunde: oppervlakte, inhoud, rekenen met tabellen, grafieken en plattegronden. E5 5B 49. heeft getalbegrip tot en met 10000 50. splitst een getal op in honderdtallen, tientallen en eenheden 51. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen tot en met 10000 uit (nog niet over het tiental) 52. maakt eenvoudige deelsommen				Methode: Wis & Reken Werkboek 2a en 2b (groep 4), werkboek 1 en 2 (groep 5) Varia 2 (groep 4), varia 1 en 2 (groep 5) Wisboek 2 (groep 4), wisboek 1 en 2 (groep 5) Getallenlijn tot en met 100 Rekenrek Basisstrategieën: Dubbelen, bijna dubbelen Halveren Rekenen via de 10 ($15-8 =$ eerst 5 en dan 3 er af). Later worden de strategieën aangeleerd als: Rijgen : $64 + 24 = 64 + 20 + 4$ Splitsen: $79-45 = 70 - 40$ en $9 - 5$ Rekenen met teveel: $36 + 29 = 36 + 30 - 1$ Rekenen langs rond getal: $39 + 16 = 40 + 15$ Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Leerkracht aanpak * hardop voordoen (denkstappen) * stap voor stap aanbieden * leerstof vertragen * herhaling en verlengde instructie bieden. * klassikale instructie en gezamenlijk verwerken Er is veel aandacht voor de tafelsommen middels concreet materiaal en inzet van een getallenlijn waarop de sprongen getoond kunnen worden. In de klas zijn enkele tafels zichtbaar gemaakt.			4 uur per week	

Handelingsplan Auris Hildernisschool – groep 7

53. oriëntatie in de tijd: digitale tijdsaanduiding 54. meten: rekenen met maten, zoals grammen en kilogrammen	Er wordt steeds maar 1 tafel tegelijk centraal gesteld. Er wordt kort en vaak geoefend. Er wordt gebruik gemaakt van de inoefenstrategie “akoestisch of zingend” opzeggen. Er worden tafelspelletjes en bingo’s gedaan los van de methode. De lastige tafels worden op een tafelkaart getoond m.b.v. steunpunten of juist enkele lastig te automatiseren sommen (nooit een kaart met alle tafels compleet getoond). Ouders worden op de hoogte gebracht van de tafel die geoefend wordt. Interventieprogramma: Voor kinderen die structurele moeite hebben met het splitsen, het automatiseren t/m 10 en het automatiseren t/m 20. Methode Vlot Boekje 4a • getalbegrip voor getallen t/m 100 Boekje 4b • rekenen tot 100 zonder tiental overschrijding Boekje 5 • rekenen tot 100 met tiental overschrijding Boekje 6 • rekenen tot 1000 met/zonder honderdtal overschrijding	

Rekenen (<minimum aanbod groep 7)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
E3 3B 13. telt met sprongen van twee verder en terug vanaf een willekeurig getal niet groter dan twintig 14. ordent hoeveelheden tot en met vijftig 15. herkent en schrijft cijfers tot en met vijftig 16. automatiseert sommen tot en met tien 17. automatiseert sommen tussen de tien en twintig (15 + 3). Nog niet over het tiental heen, zoals (9 + 3) 18. oriëntatie in tijd: dagen van de week M4 4A 19. sommen tot tien zijn geautomatiseerd 20. ordent hoeveelheden tot en met honderd 21. herkent en schrijft cijfers tot en met honderd 22. telt met stappen van tien verder en terug vanaf een willekeurig getal 23. rekent eenvoudige erbij sommen tot en met honderd uit, zoals 20 + 30, 20 + 3 24. rekent eenvoudige eraf sommen tot en met honderd uit, zoals 60 – 40, 65 – 5, 25. rekent erbij en eraf sommen over het tiental uit, zoals (3 + 9, 12 – 3) 26. automatiseert de tafels van 10, 5, 2 en 1 27. oriëntatie in tijd: hele en halve uren op de klok 28. maakt kennis met rekenen met geld				Methode: Wis & Reken Werkboek 2a en 2b (groep 3), werkboek 1a en 1b (groep 4) Varia 2 (groep 3), varia 1 (groep 4) Wisboek 2 (groep 3), wisboek 1 (groep 4) Getallenlijn tot en met 100 Rekenrek Er is veel aandacht voor optellen en aftrekken tot 10. Dit wordt gedaan door gebruik te maken van de verschillende somtype (zichtbaar in de klas aanwezig). De somtypen bij het optellen t/m 10 zijn: - Doortellen : erbij 1, erbij 2 - Vijfsummen : Bijv. 5 + 4 , 5 + 3 - Vriendjes van 10 (aanvullen tot 10) : Bijv. 9 + 1, 8 + 2 (Bijna)dubbelen : Bijv. 4 + 4, 4 + 3 - Verwisselen : 1+ 7 wordt 7 + 1 De som 6 + 3 blijft als enige over. En bij het aftrekken t/m 10: - Terugtellen : eraf 1, eraf 2 - Vijfsummen : 9 - 4, 9 - 5, 8 - 3, 8 - 5 - Vriendjes van 10 : Bijv. 10 - 8, 10 - 4, 10 - 7 (Bijna) verdwijnsommen : Bijv. 8 - 8, 9 - 8, 7 - 6 Sommen die overblijven en apart aandacht verdienen zijn : 7 - 3, 9 - 6, deze kunnen uitgerekend worden met het rekenrek. Daarnaast wordt er aan de basisstrategieën gewerkt boven het tiental: - Dubbelen en bijna dubbelen - Halveren - Rekenen via de 10 (15-8 = eerst 5 en dan 3 er af)			4 uur per week	

	Ter bevordering van het automatiseren van de tafels: Mijn tafelboek 1 Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Interventieprogramma: Voor kinderen die structurele moeite hebben met het splitsen, het automatiseren t/m 10 en het automatiseren t/m 20 en het automatiseren tot 100 Methode Vlot Boekje 1b – 1e • splitsen • automatiseren t/m 10 Boekje 3 • rekenen tot 20 zonder tiental overschrijding Boekje 2a en 2b • rekenen tot 20 met tiental overschrijding Boekje 4a • getalbegrip voor getallen t/m 100 Boekje 4b • rekenen tot 100 zonder tiental overschrijding	

Sociaal-emotionele ontwikkeling basis aanbod- groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
Zelfbeeld De leerlingen leren met gevoel voor zelfvertrouwen en zelfwaardering omgaan met de eigen mogelijkheden en grenzen en leren uiting geven aan eigen wensen, gevoelens en opvattingen. Jezelf presenteren • Vertelt een idee aan de klas • Presenteert een idee aan iemand die hij niet goed kent binnen de school • Gaat adequaat om met gevoelens van nervositeit/onrust (zenuwen voor toets) Een keuze maken • Geeft de ander de tijd om over een keuze na te denken • Voorspelt welke keuze een ander zal maken • Zorgt voor extra informatie om een keuze te kunnen maken • Houdt rekening met de wensen van een ander bij het maken van een keuze • Vraagt de mening van een ander als hij moeilijk een keuze kan maken • Vraagt bedenktijd als hij het moeilijk vindt om te kiezen Opkomen voor jezelf • Vraagt hulp over hoe hij iets kan aanpakken • Vraagt hulp aan de juiste persoon (iemand die hem echt kan helpen) • Geeft gevoelens van schaamte over eigen gedrag aan • Geeft gevoelens van schaamte over zijn uiterlijk aan Omgaan met je beperking/stoornis • Herkent gedrag dat overeenkomt met zijn eigen gedrag (doe ik ook) • Vertelt aan een ander welke stoornis/ problemen hij heeft (taalprobleem, ASS, dyslexie, ADHD, spraakprobleem, moeite met rekenen, moeite met rustig reageren etc) Sociaal gedrag De leerlingen leren naar algemeen geaccepteerde normen en waarden omgaan met anderen en leren samenwerken aan een gezamenlijke taak of gezamenlijk spel en leren omgaan met conflictsituaties. Ervaringen delen • Vertelt welke onderwerpen wel/ niet geschikt zijn om grapjes over te maken • Geeft een ander de ruimte om zijn eigen mening te geven • Toont belangstelling voor een ander door vragen te stellen Aardig doen • Helpt medeleerlingen die hij minder aardig vindt wanneer dit gevraagd wordt • Toont respect voor de gevoelens van een ander • Komt op voor een leerling die gepest wordt	Methode: Kinderen en hun sociale talenten Lesmap voor de bovenbouw: groep 7 Ervaringen delen: De klassenavond O, dat heb ik ook wel eens Aardig zijn: Jij hoort er ook bij Basketbaltraining Dat gaat te ver! Samen spelen en werken: Wie doet wat? Wie kan het hoogst? Mag ik dat lenen? Jij helpt niet mee Een taak uitvoeren: Hoe moet dat? Fouten maken Jezelf presenteren: Wat gaat goed? Hoe zeg ik dat? Een keuze maken: Hoe kies ik? Ik mag kiezen Opkomen voor jezelf: Hoe pak ik dat aan? Het is dezelfde jas Omgaan met ruzie: Stel je niet aan Knal Over smaak valt niet te twisten De thema's staan jaarlijks schoolbreed gepland. Ouders worden middels nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de thema's. De onderwerpen komen elk jaar terug, maar steeds gecompliceerder (cyclisch leermodel). Standaard Leerkracht aanpak • De opbouw van de lessen wordt gevolgd: eerste 30 minuten voor de	2 x 30 minuten per week

• Gaat aardig om met leerlingen die anders zijn dan anderen • Heeft oog voor ieders kwaliteiten • Overziet consequenties van eigen gedrag (onaardig doen leidt ertoe dat iemand niet met je wil spelen) Omgaan met ruzie • Onderhandelt met een medeleerling over een oplossing bij ruzie • Vertelt bij navraag welk aandeel hij heeft gehad bij onenigheid • Gaat adequaat om met gevoelens van schuld/ spijt (probeert goed te maken) • Benoemt vormen van hulp bij ruzie tussen anderen (juf halen, compromis)	basis les, tweede dertig minuten voor een vervolg les, derde 30 minuten vervolg les, vierde 30 minuten voor uitloop en terugblik • Naast de lessen zoals deze structureel vanuit de methode gegeven worden besteed de leerkracht het hele jaar door aandacht aan de sociaal-emotionele vorming. • Voor de kinderen is duidelijk welke regels er binnen de school en in de groep zijn. Hier is het hele jaar door aandacht voor. • De leerkracht ondersteunt leerlingen in het verwoorden van gevoelens. • De leerkrachten dragen zorg voor het welzijn van de leerling. Mogelijkheden worden versterkt . Onvermogen geaccepteerd. • De leerkracht laat merken dat elk gevoel mag maar niet elk gedrag. • De leerling wordt positief benaderd, het positieve wordt benadrukt, de leerkracht geeft blijk van vertrouwen en ondersteunt de leerling daar waar nodig is. • De leerkracht besteed structureel aandacht aan de sfeer en regels in de groep. Extra aandacht / aanpak voor uw kind (indien nodig) Voor zorgleerlingen wordt gebruik gemaakt van het katern 'Kinderen en ... hun sociale talenten voor zorgleerlingen' bij de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'	

Leren leren - groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak
De leerlingen leren belangstelling hebben voor de wereld om hen heen, ze leren deze gemotiveerd onderzoeken en daarin taken uitvoeren, waarbij ze gebruik maken van informatie, strategieën en vaardigheden en ze leren reflecteren op eigen handelen. Taakaanpak • Stelt prioriteiten wanneer er meerdere dingen tegelijk moeten gebeuren • Geeft vooraf aan bij welk resultaat hij tevreden is met zijn werk • Houdt bij meerdere taken het overzicht van wat wanneer moet gebeuren (agenda, actielijstje) • Weet van zichzelf of hij moeilijke taken liever uitstelt of juist niet • Achterhaalt bij een veelvoorkomende fout waar de oplossing zit Zelfstandig doorwerken • Zet zich langere tijd in voor een taak die hij niet leuk vindt of die niet lukt • Houdt zelf de tijd in de gaten om op tijd het werk af te krijgen Samenwerken • Maakt afspraken over de taakverdeling in een groep • Helpt een ander om iets in te brengen in de groep (wat vind jij?) • Legt zich neer bij een groepsbeslissing • Noemt capaciteiten en kenmerken van medeleerlingen • Herkent en benoemt naast eigen beperkingen ook eigen capaciteiten bij het uitvoeren van taken (ik ben niet/wel goed in....) Reflectie op werk • Stelt zonodig zijn tijdsplanning bij (meer/minder tijd nodig) • Beoordeelt of hij de juiste prioriteiten heeft gesteld • Evalueert zijn eigen werkdag (zijn alle opdrachten goed uitgevoerd)	Leren leren is geen apart vak. Het betreft meer een houding en gedrag van de leerling die gestimuleerd dient te worden door de leerkracht. Ter bevordering van deze doelen werken we in alle klassen met enkele vaste afspraken. Er zijn afspraken om de werkhouding te bevorderen: • Functionele prikkels voor in de klas • Creatieve en decoratieve prikkels op het prikbord • Rustig spreken • Visualiseren • Waar nodig inzet klankgebaren • Waar nodig inzet NMG Ook zijn er afspraken rondom de inrichting van iedere groep. De klassen moeten uitdagend en toch rustig zijn. Balans hiertussen is omschreven in borgingsdocument 'klasseninrichting'. Samen klassenafspraken maken Les wisselend afsluiten met reflectie op product en proces Zelf nakijken

Schrijven - groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
Strategisch schrijven • Stelt voor het schrijven de tekstsoort vast • Past bij het schrijven van een tekst diverse tekstconventies toe • Controleert zijn eerste versie zelfstandig op inhoud ,zinsbouw en geleerde spelling en interpunctie • Formuleert in enkelvoudige en samengestelde zinnen • Gebruikt bij het schrijven de juiste interpunctie: dubbele punt en aanhalingstekens Technisch schrijven • Schrijft 50-60 letters per minuut • Schrijft (ook bij andere vakken) net en met een regelmatig handschrift • Schrijft in blok, koord en bandschrift • Gebruikt de dubbele punt correct	Methode: Schrijven in de basisschool Schrijfschrift 6 r/l Schrijfschrift 7 r/l Materialen: Wandkaart Letterkaarten Richtingkaarten Kopieerboek Leerkrachtaanpak: • Aandacht voor de zithouding • Aandacht voor de schrijfhouding • Aandacht voor de pengreep Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel	1 uur in de week

Wereldoriëntatie - groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
Mens en samenleving • Herkent bij anderen symptomen van ziek zijn/ worden en duidt ze aan • Gaat hygiënisch te werk bij het verzorgen van kleine verwondingen • Haalt een splinter uit een vinger met een pincet • Stopt een bloedneus bij een ander (hoog dicht en houdt dit 5 minuten vol) • Maakt een schaafwond netjes schoon met water en een schoon doekje (steriel gaasje) • Koelt een brandplek (minimaal 5 minuten) onder koel/ lauw water • Geeft voorbeelden van zaken die invloed hebben op hun eetgewoonten (eigen invloed, ouders, klasgenoten, vriendjes en reclame) • Geeft aan waarom het soms moeilijk is om goede gewoonten vast te houden • Geeft gevolgen van over- en ondergewicht aan • Geeft aan welke factoren een positieve invloed hebben op de conditie van het hart en bloedvaten (te weten niet roken, gezonde voeding, voldoende bewegen en zo ontspannen mogelijk leven) • Geeft aan wat genotsmiddelen zijn en weet dat ze verslavend werken • Geeft aan waarom mensen wel of geen genotsmiddelen gebruiken • Oefent vaardigheden om weerstand te bieden aan druk van anderen die hen aanzetten tot gebruik • Geeft aan welke factoren de mening over roken kunnen beïnvloeden • Heeft een mening over roken en kan deze uiten • Geeft aan wat de persoonlijke gevolgen en risico's van roken zijn voor de gezondheid en het uiterlijk • Is zich bewust dat sommige producten ten koste gaan van mensen in arme landen (kinderarbeid, lage inkoopprijs bij boeren) • Is zich bewust dat sommige producten/entertainment ten koste gaan van het milieu	Bronnen voor deze lessen zijn: • Thema's uit Grote Reis deel 7 • Thema's uit Nieuwsbegrip • Internet • Eerder gegeven lessen door andere leerkrachten • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling.	0,75 uur per week

• Vergelijkt prijs en kwaliteit (dure handdoek gaat langer mee dan gratis handdoek) • Geeft aan wat een politieke partij is (een groep mensen met een gezamenlijk idee hoe het beter moet) • Geeft aan wat verkiezingen zijn (de politieke partijen vertellen wat ze gaan veranderen en hoe, de burger kiest iemand van een partij) • Herkent vooroordelen en kan deze naast zich neer leggen • Noemt voorbeelden uit zijn eigen belevingswereld van solidariteit en tolerantie • Doet mee aan bepaalde vrijwilligers-projecten (kinderpostzegels verkopen, papier verzamelen) • Kiest en verdedigt een keuze in een dilemma buiten zijn eigen belevingswereld (wel of geen oorlog tegen een dictator) • Maakt bij een moeilijke keuze een afweging tussen eigen behoeften en die van anderen • Spreekt een ander erop aan wanneer hij een algemeen geldende regel overtreedt (kauwgom op straat spugen) • Legt het begrip Atheïst uit • Noemt prominente personen bij geloven (paus bij katholieken, Mohammed bij de Islamieten, Boeddha in het boeddhisme) • Vertelt wat hij positieve en minder positieve kanten van het geloof vindt • Benoemt voorbeelden van hoe de mens kan bijdragen om bedreigde dieren en planten in stand te houden • Benoemt dat onkruid ondanks dat het woekert wel mooi kan zijn • Benoemt bij zijn vakantiebestemming natuurelementen om daar te bekijken (vulkaan ,waterval, palmboom) • Vertelt hoe verontreiniging uit het water wordt gehaald • Beseft dat machines het milieu vervuilen en gebruikt ze met mate • Noemt oorzaken van luchtvervuiling (verkeer, fabrieken) Oriëntatie op natuur en techniek • Geeft bij gewervelde en ongewervelde dieren kenmerkende eigenschappen en voorbeelden aan • Geeft aan waarmee dieren soortgenoten van het andere geslacht aantrekken (pauwenveren, lokroep, geur) • Geeft aan waarom dieren een eigen territorium creëren • Geeft de globale positie van planten en dieren in een		

voedselketen aan (insecten onderin, mens bovenin) • Geeft de functie van stempel, meeldraden en stuifmeel bij een bloem aan (voortplanting) • Geeft aan waarom alle planten, dieren en mensen zon nodig hebben om te kunnen leven (zon levert energie) • Geeft aan dat dier- en plantensoorten zijn veranderd over langere tijd (dodo's, mens was vroeger een aap) • Geeft aan wat er bij inspanning met het lichaam gebeurt (versnelde ademhaling, stijgen hartslag, zweten) • Geeft aan welke weg voedsel aflegt in het lichaam • Geeft kennis aan over zwangerschap en geboorte (baby groeit in baarmoeder, via navelstreng gevoed, geboorte na 9 maanden) • Geeft aan en onderzoekt welk effect een bril of lens kan hebben (vergroten, verkleinen) • Geeft aan en onderzoekt wat nodig is om stoffen te laten stollen, smelten en verdampen • Geeft aan dat voor verbranding zuurstof en brandstof nodig zijn • Geeft aan dat voor warmte en licht energie nodig is • Geeft aan en onderzoekt wat een kompas doet als hij er de polen van een magneet bij houdt • Onderzoekt het verschil in draagkracht tussen holle en massieve materialen (constructies) • Maakt onderscheid tussen functionele en decoratieve onderdelen van een product (constructies) • Ontdekt het effect van het plaatsen van twee katrollen achter elkaar (overbrengingen) • Ontdekt druksensoren in zijn omgeving (opstapje van de tram)(besturing) • Geeft verschillende manieren van energieproductie aan (wind, water, kernenergie, zonne-energie) (energie) • Vertelt wat ijzel is en hoe ijzel ontstaat • Vertelt wat orkaan is • Leest een standaard thermometer af en vertelt hoeveel graden het beneden nul is • Leest de hoeveelheid regen af in millimeters • Maakt een bewegende verbinding met gebruik van een scharnier (constructies en overbrengingen) • Maakt een stroomkring bestaande uit een stroombron, aanvoerdraad, stroomafnemer en afvoerdraad (energie) • Laat met een schaalmodel van aarde, zon en maan zien		

dat het nacht is aan de andere kant van de wereld als het hier dag is en andersom • Geeft aan dat de zon opkomt in het oosten en ondergaat in het westen • Geeft aan waarom we niet altijd evenveel zon krijgen (aarde draait om de zon heen) Oriëntatie op ruimte • Kent onderdelen van een stad (centrum, buitenwijken, stadsrand) • Kent een strategische ligging van winkels (in wijk waar veel mensen wonen, met parkeergelegenheid) • Geeft aan op welke plekken in Nederland relatief veel mensen wonen en waarom daar veel mensen wonen (Randstad, veel werkgelegenheid) • Kent enkele belangrijke bezienswaardigheden in Nederland (Rijksmuseum, Madurodam) • Kent actuele problemen in Nederland met het vervoer (fileprobleem, geluidshinder van vliegverkeer, niet op tijd rijden van treinen) • Kent consequenties van kinderarbeid (kinderen minder naar school, wel geld voor het gezin) • Geeft voorbeelden van sectoren die een land geld op kunnen leveren (mijnbouw, landbouw, industrie) • Geeft aan dat integratie van twee kanten moet komen (nieuwkomers moeten een taal cursus doen, moslims mogen moskee 's in Nederland bouwen) • Geeft voorbeelden van Nederlandse gewoontes die buitenlanders vreemd vinden en andersom • Geeft aan hoe duinen worden bedreigd • Geeft voorbeelden van beschermingsmechanismen tegen overstromingen (duinen, dijken, waterkering, terpen) • Geeft de functie van sluizen (verschil in zeespiegel overbruggen) • Geeft het verschil tussen eb en vloed aan • Geeft aan dat rivieren richting de zee stromen • Geeft aan hoe water wordt gezuiverd • Geeft verschillen tussen Nederlandse landschappen aan (op grasland leven koeien, in bos groeien eikenbomen) • Geeft voorbeelden van kenmerken (klimaat, planten, dieren) van een woestijn • Geeft aan dat de werelddelen als een puzzel in elkaar passen		

• Geeft aan hoe een eiland en duinen ontstaan (door de stroming van het water en de kracht van de wind) • Geeft aan dat het landschap afhankelijk is van het klimaat (in tropisch klimaat groeien cactussen, in poolklimaat leven ijsberen) • Benoemt en wijst de provincies en hoofdsteden van Nederland aan • Benoemt en wijst grote plaatsen in Nederland aan • Benoemt en wijst rivieren in Nederland aan • Benoemt en wijst de Waddeneilanden aan • Leest een legenda van een kaart • Kent de vier richtingen van de windroos • Ziet overeenkomsten tussen twee verschillende kaarten van hetzelfde gebied of land • Wijst bij het zien van een foto op een plattegrond van de ruimte aan waar de fotograaf stond • Zoekt een plaats op in de atlas met behulp van de index Oriëntatie op tijd • Weet globaal welke historische gebeurtenissen familieleden hebben meegemaakt (opa heeft de eerste maanlanding meegemaakt) • Geeft bij gebeurtenissen die ver in tijd verschillen aan welke het eerst plaatsvond (romeinen eerder dan Tweede Wereldoorlog) • Vertelt hoeveel minuten er in een uur zitten • Leest de klok af op de minuut nauwkeurig • Legt de relatie van kleine en grote wijzer (de klok haalt de grote wijzer de kleine wijzer regelmatig in) • Ordent gebeurtenissen op een tijdbalk • Leest de digitale klok op de minuut nauwkeurig af • Noteert afspraken in een agenda • Benoemt waarom archeologische opgravingen een bron zijn om meer te weten te komen over de geschiedenis (gebouwen, wapens, skeletten) • Benoemt dat door het opgraven van voorwerpen je meer te weten kan komen over levenswijzen van mensen (munten betekenen dat er gehandeld werd) • Leest historische jeugdboeken • Benoemt kenmerken van en verschillen tussen de ijstijd, steentijd en ijzertijd • Benoemt enkele kenmerken van en belangrijke personen in de organisatie van het Romeinse Rijk (omvang vanaf		

300 verzwakt, Nero, Augustus) • Benoemt enkele kenmerken van de organisatie in de Middeleeuwen (gilde-stelsel) • Benoemt voorbeelden van heersende denkbeelden die in de loop van de tijd zijn veranderd (aarde was plat, heksen bestaan) • Vertelt over het ontstaan en de verspreiding van het Christendom en het Jodendom (kruistochten, Luther, Calvijn) • Vertelt over ontdekkingsreizigers (Columbus, Marco Polo) • Benoemt kenmerken en voorbeelden van Hanzesteden (Zutphen, textiel, graan) • Benoemt kenmerken van de 80-jarige oorlog (Willem van Oranje, ontstaan republiek, 7 provinciën)		

Verkeer - groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
• Kent alle voorrangsborden • Kent de voorrangafspraken van een rotonde • Kent de verschillende soorten verkeersborden en de bijbehorende kleuren en vormen (rond rood = verbod) • Benoemt dat voorrangsborden alleen gelden als je bestuurder bent • Kent de borden van eenrichtingsverkeer en het onderbord met uitzondering voor fietsers • Geeft aan dat invaliden voorrang horen te krijgen en houdt er rekening mee dat dit niet altijd gebeurt • Kent verschillen tussen verkeer binnen en buiten de bebouwde kom (buiten: soms slecht verlicht, auto's mogen 80, geen stoep)	Methode " Klaar.....over ' deel 7" "Op voeten en fietsen" , verkeersblad van Veilig Verkeer Nederland Verdere bronnen voor deze lessen zijn: • Internet • Digibordlessen en extra verkeersoefeningen op het digibord. • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling.	30 min per week

Handvaardigheid/tekenen/textiele werkvormen - groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
Expressie en fantasie • Maakt vooraf een ontwerp voor eigen kunstwerk Materialen en technieken • Boetseren: bevestigt functionele details aan kleiwerken (oor aan kopje) Tekenen en schilderen • Tekent geen voorwerpen meer die je niet kan zien op een tekening (boom half achter huis) • Gebruikt textuur (dikkere laag verf) in een tekening • Drukt beweging uit in een tekening (door lijnen) Werkstukken en kunst bekijken • Kiest (passende) werkstukken voor een tentoonstelling uit • Vertelt uit zichzelf wat hij van een werkstuk van de ander vindt • Reageert op feedback op zijn werkstuk Textiele werkvormen • Maakt de doorstoptechniek en de “onzichtbare” steek • Geeft vorm met lapjes stof en gebruikt applicatietechnieken	Thematische werkstukken in de groep en met de vakleerkracht textiele werkvormen Creatieve opdrachten Vrije knutsel- en tekenmomenten	1 uur en 3 kwartier per week

Muziek- groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
Zingen • Zingt een eenvoudige canon • Zingt een eenvoudig lied bestaande uit meer coupletten (kent de melodie en tekst uit het hoofd) Muziek maken • Speelt een begeleidingsritme met afwisseling in sterkte, tempo en ritme • Speelt een eenvoudig ritme met twee andere leerlingen • Kiest passende instrumenten om dieren uit te beelden (grote trom bij beer, fluit bij vogel) Muziek luisteren • Benoemt sterke contrasten in een muziekstukje (hoog- laag, sterk- zacht, lange tonen- korte tonen, versnellen-vertragen) • Benoemt welke variatie hij hoort in een muziekstukje qua verandering van stemmen en instrumenten	Muziek les in de klas Bij de muzieklessen wordt ingegaan op thema's in de klas. Er wordt gebruik gemaakt van programma 'Zangmakers' via het digitale schoolbord.	45 min per week

Bewegingsonderwijs- groep 7

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<u>Balanceren</u> Balanceren: • Loopt over een instabiel balanceervlak met hulp (bank). • Staat 60 seconden op één been met wiebelen (rechts / links). Rijden: • Rijdt staand op een skateboard vanaf een licht schuin vlak met hulp. Glijden: • Glijdt staand vanaf een brede glijbaan. Acrobatiek: • Maakt samen met andere leerlingen verschillende piramides of eenvoudige acrobatische trucs. <u>Klimmen</u> Klauteren: • Klimt in een steile wand met touw (recht wandrek) helemaal omhoog. (Touw)klimmen: • Klimt 2 slagen in een touw met knopen. <u>Zwaaien</u> Hangend zwaaien: • Zet krachtig af bij hangend zwaaien. • Schopt benen op om zwaai-vermeerdering te creëren. • Zwaait van kast naar bank aan de trapeze stok. • Zwaait aan een touw met landing met halve draai. Steunend zwaaien: • Zwaait steunend op de trapezestok en springt af in de voorzwaai. <u>Over de kop gaan</u> • Maakt een koprol / tipsalto op een verhoogd vlak met minitrampoline (zie steunspringen). • Duikelt achterover aan de ringen. • Maakt een handstand tegen de muur.	<u>Lessen bewegingsonderwijs</u> Organisatie algemeen: • 3 vakken. • Klassikaal (met inleiding en afsluiting). Didactische aanpak: • Differentiatie d.m.v. verschillende opstellingen. • Uitbouwmogelijkheden t.a.v.: Het arrangement (hoogte, afstand etc.). De uitvoeringswijze (hanteren spelmateriaal, uitvoering sprong, het landen). De reguleringswijze (manier van samenwerken of hulpverlening). • Verwante activiteiten. • Doelen worden gesteld t.a.v. de individuele leerling. Eventueel doelen uit hogere groepen (groep 8 etc) worden gesteld aan talenten. <i>Met behulp van de uitbouwmogelijkheden worden activiteiten op maat gemaakt.</i> Pedagogische aanpak: • Altijd een succeservaring creëren. • Stimuleren. • Complimenteren. • Indeling op basis van homogene groepen of heterogene groepen (doelafhankelijk). <u>Buiten spelen</u> Tijdens het buitenspelen worden de bewegingsvormen geoefend d.m.v. verwante activiteiten.	2 x 45 minuten.

<u>Springen</u> Vrije sprongen: • Springt op een schuine minitrampoline en maakt trucs. Steunspringen: • Maakt een koprol / tipsalto op een verhoogd vlak met minitrampoline. • Springt vanaf een springplank in spreidsprong over een lage bok. Loopspringen: • Springt vanuit een aanloop over een elastiek van 50 cm hoog. Touwtjespringen: • Springt kaatsend in een draaiend springtouw. Ver- en hoogspringen: • Springt met een 'Schotse' sprong over het touw (+/- 70 cm). • Springt ver met een goede afzet met 1 voet. <u>Hardlopen</u> • Loopt een langere tijd achter elkaar (duurloop). <u>Mikken</u> Wegspelen: • Slaat met een tennisracket een tennisbal 5 keer achter elkaar naar de muur met één keer stuiten. Mikken: • Mikt op een doel in wedstrijdvorm. <u>Jongleren</u> Werpen en vangen: • Gooit een grote bal tegen de muur zodanig dat een ander deze kan vangen. • Vangt een tennisbal met 1 hand. • Gooit een frisbee zodanig aan dat een ander deze kan vangen. • Legt een aangespeelde bal stil met zijn / haar hockeystick. Soleren: • Gooit een voetbal op, maakt een draai en vangt hem op. • Stuitert een bal met 1 hand en maakt trucjes. Retourneren:		

• Slaat met een tennisracket een tennisbal naar een medeleerling met meerdere keren stuiteren. <u>Doelspelen</u> Keeperspelen / lummelspelen: • Speelt ballen over naar spelers in een betere positie. • Zoekt vrije positie op in het veld. • Onderschept dribbelend de bal van een ander. <u>Tikspelen</u> Afgooispelen: • Kent verschillende vormen van afgooispelen met meerdere functies, bevrijden etc. Honkloopspelen: • Kent zaalslagbal met hindernissen. <u>Stoeispelen</u> • Kantelt een ander met twee verschillende kanteltechnieken. • Speelt stokworstelen: een kant van een stok op de grond proberen te drukken. <u>Bewegen op muziek</u> Bewegen n.a.v. het tempo van de muziek: • Hoekenloop: Loopt op iedere eerste tel vanuit een hoek en houdt rekening met andere leerlingen (in de maat blijven stappen). Bewegen n.a.v. de frasering in de muziek: • Zet in, stopt en verandert na 8 tellen (lopen, huppelen, stilstaan). Een dans uitvoeren op muziek: • 4 x 8 tellen een eenvoudige beweging uitvoeren met herhalen. <u>Helpen en opruimen</u> • Werkt samen met medeleerlingen bij het uitvoeren van een gymopdracht. • Werkt samen met medeleerlingen bij het maken van een opstelling. • Zet een bekende opstelling voor een balspel klaar. • Spoort anderen aan om mee te helpen met opruimen of klaarzetten. <u>Spelregels</u> • Maakt gelijkwaardige teams van 3 personen. • Maakt een eerlijke verdeling om op tijd en eerlijk van functie te wisselen.		

<u>Inzicht in en accepteren van eigen mogelijkheden</u>		

- Geeft anderen tips / coacht anderen.
- Schat in wat hij / zij wel / niet kan tijdens de gymles.